

Дидактика

№1 (28) январь, 2024-жыл

ОшМУнун профессордук-окутуучулук курамынын илимий-педагогикалык, маалыматтык гезити

85 жашың кут болсун, ОшМУ!

Университеттин 85 жылдык мааракесине байланыштуу өткөрүлүүчү иш чаралардын пландарын талкуулоо үчүн ректор Кудайберди Кожобеков ректораттын курамы, кесиптик бирлиги менен биргеликте жыйын өткөрдү.

Жыйында мааракелик иш-чараны өткөрүүнүн уюштуруу тобу, жумушчу тобу бекитилип, окуу жайдын 85 жылдык мааракесине арналган иш-чаралардын планы боюнча тиешелүү структура жетекчилерине тапшырмалар берилди.

Алдын ала маалыматтар боюнча, ОшМУнун 85 жылдык мааракеси үстүбүздөгү жылдын 31-майында Ош шаарындагы А.Сүйүнбаев атындагы борбордук стадиондо салтанаттуу белгиленет.

Мааракеге карата "ОшМУ сүрөтчүлөрдүн көзү менен", "Бирдайлы кыргыз ырларын" сынактары, казак-кыргыз айтышы, журналисттердин, бүтүрүүчүлөр ассоциациясынын форумдары, республикалык стартап конкурстар, эл аралык конференциялар, ойлоп табуучулардын сынактары, спорттук мелдештер өтөт. Андан сырткары ОшМУнун 85 жылдык тарыхын чагылдырган даректүү тасма тартылат.

Эске сала кетсек, Ош мамлекеттик университети 1939-жылы Ош мугалимдер институту болуп түзүлгөн. 1951-жылы Ош педагогикалык институту болуп өзгөртүлүп, 1992-жылы Ош мамлекеттик университети статусуна ээ болгон. 2022-жылы президент Садыр Жапаровдун Жарлыгынын негизинде "Өзгөчө статусу" берилген.

85
ЖЫЛ

ОшМУнун мед.клиникасында өпкөгө операция жасалды

Кыргызстандын түштүгүндө алгачкы жолу ОшМУнун медициналык клиникасында оң өпкөнүн жогорку бөлүгүнүн – панкоста шишиги (плевралдык локализациялуу апикалдык рак) менен ооруган бейтапка лимфа түйүндөрүн кесүү менен оң тарапка торакоскопиялык (көкүрөгүн ачпай, 3 кичине тешикчелерден) жогорку лобэктомия операциясы жасалды.

Операцияны клиниканын хирургия бөлүмүнүн башчысы, профессор, врач-хирург, онколог Жанек Белеков, Бишкек шаарынан келген хирург, профессор Мухамедали Маткалыков жана хирург Арстан Назармаматов ийгиликтүү жасашты.

ОшМУнун медициналык клиникасында өткөн жылы ашказан шишигине чалдыккан бейтапка алгачкы жолу операция жасалган.

Учурда окуу жайдын клиникасында операциялардын бардык түрү жасалат. Бөлүм акыркы заманбап үлгүдөгү медициналык шаймандар менен жабдылган.

Окуу-усулдук документациялар кандай жүрөт?

Окутуунун сапаты жана методикалык камсыздоо бөлүмү тарабынан "Билим берүүнүн программасын методикалык камсыздоонун инновациялык жолдору" деген темада семинар болуп өттү.

Университеттин магистратура, бакалавриат жана колледждеринен 25 угуучу катышты.

Семинарды өткөн "Career development" окуу борборунун директору, доцент Айгуль Абдукаримова окуу-усулдук документацияларды иштеп чыгуунун

заманбап методикаларын үйрөтүп, практика жүзүндө иштерди аткарышты.

Семинардын негизги бөлүгү оффлайн болсо, андан ары онлайн конференция жана жеке консультациялар түрүндө уланып, Googleclassroom платформасында кайтарым байланыш жүргүзүлөт.

Катышуучуларга тренер тарабынан тапшырмалар берилип, жыйынтыгы чыгарылган соң, семинардын аягында 150 саат көлөмүндө сертификат ыйгарылат.

ОшМУнун сыймыктуу
бүтүрүүчүсү, ардактуу
профессору
Дүйшөн ШАМАТОВ:

**"УЧКАН УЯ, КУТТУУ
БИЛИМ, ТАГДЫРЛАШ
ТААСИРЛЕР"**

2-бетте

Педагогика илимдеринин
доктору, профессор
Бүшарипа Үкүева:

**"МЕН ҮЧҮН БАА
ЖЕТКИС ИНСАНДАР"**

3-бетте

ОшМУнун кесиптик бирлик
комитетинин төрагасы,
биология илимдеринин
кандидаты, доцент
А.Саттаров:

**"ЖАКШЫЛЫК
ЖАНДАГАН ЖЫЛГА
СЕРЕП"**

4-бетте

УЧКАН УЯ, КУТТУУ БИЛИМ, ТАГДЫРЛАШ ТААСИРЛЕР

"Адамды билим гана бийик жана эркин кылат" деп айтылганы төгүн жерден эмес, ал эми маанилүүсү, кимдин кандай жерден билим, кандай чөйрөнүн чордонунда өскөнү да абдан эске аларлык жагдай.

Ар ким өзүнүн гүлдөгөн доорун, кош канатын каккан кайраттуу жаштыгын сагынат, ошол жалындуу жаштыктын жышааны бактылуу студенттик кез менен жуурулушуп турат. Анткени, ал кез жасалмасы жок бакытка байланган, кемтиги көрүнбөгөн, көңүлдүн кушу көкөлөгөн учурларды батыргандыгы менен азыркы күндөн ат чабым алдыда жүрөт. Бирок, анда бүгүнкү жасалган аракет, эртеңки жаркын келечек болоору үч уктасак да түшүбүзгө кирген эмес. Анын баарын калыптандырууда, ишке ашырып, максаттарга карай сапар тартууда максатташ, тилектеш болгон куттуу уябыз, өскөн жер, өнгөн тагдырыбыз жаткан жер бар, ошол опол тоодой оргуштаган орошон ойлорду жадыбыздан чыгарбай, миң кайталап, жүз сагынып жүргөн жерибиз бар. Ал тууралуу эстеп жана ага куттуктоо жазуу менин кубанычым жана сыймыгыма айланып отурат. Анда сөз бизди жолуктурган, дүйнөнүн эшигин ачкан куттуу уябыз жөнүндө болсун...

МЕН ҮЧҮН ОШМУНУН ОРДУ ӨЗГӨЧӨ

Бүгүнкү биздин маектешибиз ОшМУнун бүтүрүүчүсү, заманыбыздын белгилүү агартуучуларынын бири Дүйшөн Шаматов болмокчу. Агайыбыз учурда Казакстандын борбор шаары Астанадагы Назарбаев университетинин Жогорку билим берүү мектебинде эмгектенип келет. Окуу жайда магистранттарга жана докторанттарга билим берип, алардын диссертациялык изилдөөлөрүн жетектейт. Ошондой эле лидерлик боюнча программанын директору катары да ишмердигин улантып келет. "Учурда Назарбаев университетинде илимий иштерди жүргүзүп, келечектеги билим берүү реформасын жасоочу адистерди даярдап жүрөбүз. Кыргызстанда да ушундай окуу жай ачылса, ошол жерде билим берүү системасын дүйнөлүк деңгээлге алып чыга турган адистерди даярдап, чоң иштерди колго алсак деген тилегим бар" дейт агай.

ОШМУГА БАЙЛАНГАН 10 ЖЫЛДЫК ӨМҮРҮМ

1986-жылы 10-классты аяктап, андан ары билимимди жогорулатуу үчүн ошол учурдагы Ош педагогикалык институтунун чет тилдер факультетине тапшырдым. Алгачкы студенттик күндөрдүн ызгаары менен жыргалын тең көрүп, 1-курсту аяктадым. Андан соң 1987-жылы Ата мекенибиз жүктөгөн милдетти өтөп келүү үчүн армияга чакырылып, эки жыл Мекен чегинде болдук. Жигиттик милдетти аткаргандан кийин кайрадан окуумду уланттым. Аталган университетти Советтер союзу урагандан кийин, 1993-жылы аяктап, ошол эле факультетте декан жана окутуучулардын сунушу менен окутуучу болуп эмгек жолумду баштадым. Чет тилдер факультетинде 3 жыл эмгектенип, тажрыйба топтодум. 1996-жылы Пакистандын Карачи шаарындагы окуу жайлардын бирине магистратурага тапшырдым. Анда эки жыл окуп, кайра Ош мамлекеттик университетине келдим. Кийин Канаданын Торонто университетинде докторантурада билим алдым. Учкан уям болгон ОшМУда 5 жыл билимге каныгып, дасыккан адис болууга бел байлап, өмүрүмдүн алдыга чабыттоо доорун өткөрсөм, андан ары дагы 5 жыл эмгектендим - бул окуу жай менен 10 жылдык өмүрүмдүн тамыры терең тагдыры байланышкан.

БОРБОРДУК АЗИЯДАГЫ БЕЛГИЛҮҮ ОКУУ ЖАИ

ОшМУда чет тилдер факультетинде окуп, англис тилин үйрөнгөндүгүм менин чет өлкөдө магистратура, докторантурада окушума жол ачты. "Тил билсең, дил билесиң" дегендей, дүйнөнүн ар кайсы мамлекеттеринде эмгектенип, эл аралык деңгээлде тажрыйба топтоого жетише алдым жана учурда да ушул багытта эмгектенип келүүдөбүз. Ошол дүйнөнүн эшигин ачкан ОшМУ бүгүнкү күндө өз кесибинин мыкты устаттары менен катарын толуктап, эмгеги сиңимдүү, билими жугумдуу адистердин чөйрөсү аркылуу кубаттанып, күчтүү базасы бар Борбордук Азиядагы мыкты окуу жайлардын бири деп айта алам жана бул пикирим менен жаңылышпайм.

ЖАШТАРДЫН МЫКТЫ БИЛИМ АЛУУСУ МААНИЛҮҮ

Назарбаев университетинде эмгектенип жүрсөм да, убакыт таап, Кыргызстандын жогорку окуу жайларына, мектептерине изилдөө, окутуу методдору жана силлабус иштеп чыгып аны жазуу, баалоо усулдары, академиялык чынчылдык боюнча ар кандай темаларда

курстарды, семинарларды, тренингдерди өткөрүп, билгенимди бөлүшүп, жардам берип келе жатам. Кыргыз тилинде да китептеримди чыгарып, билим берүү тармагындагы окурмандарыма, адистерге тартууладым. Бул иштерди жасай алганым абдан сыймыктанам жана алган билимимди, топтогон таажрыйбамды өз мекенимдин атуулдары менен бөлүшүүнү инсандык озуйпам жана билим берүү тармагына кошкон бараандуу салым катары эсептейм. Анткени, кайсы өлкө билим берүү тармагын гүлдөтө билсе, ал өлкөнүн келечеги кең, жолу жарык болору талашсыз.

БИЛИМ КӨПҮРӨСҮ

Ар бир жердин ала турган идеясы жана максатташ болгон тараптары болот, адал ошолорду бири бирине айкалыштырууда эки тарапка көпүрө болгонума, ошол милдеттин мага артылганына кубанам. Муну айтканымдын себеби 2023-жылдын жай айларында Ысык-Көлдө ОшМУнун ректораты жана кесиптик кошуунунун колдоосу менен ар кайсы факультеттерде изилдөө курстарын окутууну жакшыртуу максатында ошол курсту окуткан адистер үчүн 5 күндүк тренинг өткөрдүк. Анда окутуучуларга изилдөө усулдары боюнча сандык, сапаттык, аралаш усулдары тууралуу маалыматтар берилди. Бул аракеттер "ОшМУнун ардактуу профессору" наамын алууда жана окуу жайдын өнүгүү жараяны гүлдөп турган куттуу билим уясында таажрыйба топтоп, билим арттырган жамааттын алдыга кадам таштоосуна кошкон салымым деп ойлойм. Ошондой эле жыл сайын ОшМУнун 35-40 студенти Астана шаарына академиялык мобилдүүлүк программасы аркылуу Л.Н.Гумилев атындагы Евразия улуттук университетине келип, 1 семестр окуп кетишет. Алар келери менен Назарбаев университетин көрсөтүп, тааныштырып, билим берүүгө шыктандыруу үчүн мүмкүн болушунча убакыт бөлүүгө аракет кылам. Келечекте биздин жаштар да сапаттуу билим алып, жакшы кесиптин ээси болсун деген тилегим бар. Бул бүтүндөй өлкөбүздүн келечеги үчүн өтө маанилүү.

СЫЙМЫК, МИЛДЕТ, СЫЙЛЫК

Ар бир аракет бааланса, колдоо тапса дагы да талпынып, алдыга карай кадам таштоого кубат болот. Анткени, ар бирибиз өз ийгиликтерибиз үчүн сыймыктануу кубанычы менен карообуз

бизге дайыма шык берип турат. Ушул багыттан алганда билим берүү жаатындагы ишмердигим бааланып, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин "Билим берүүнүн мыктысы" төш белгиси, Казакстандын Билим берүү жана илим министрлигинин «Алтынсарин» төш белгиси, Назарбаев университетинин мыкты мугалим сынагынын 4 жолу ар кандай номинациялары менен сыйландым. Мен Ош мамлекеттик университетинин, Талас мамлекеттик университетинин "Ардактуу профессору" наамдарын алганым да сыймыктанам. Булардын артында изденүү, билимге болгон куштарлык, талапка ылайык талпынуу, ар бир мүмкүнчүлүктү пайдалануу, түпкү билимдин негизин пайдалануу жана күн сайын изденүү жараяны менен максатташ болууда жатат деп эсептейм.

ОШМУ ӨНҮКСӨ, КЫРГЫЗСТАН ДҮЙНӨЛҮК МЕЙКИДИКТЕ ЧОҢ ИЙГИЛИКТЕРГЕ ЖЕТЕТ

ОшМУда менин досторум, студенттерим, тааныштарым, тагдыр жолуна бирге аттанган уялаш, сапарлаштарым бар. Бул түштүк регионундагы эң чоң флагман окуу жай экендиги талашсыз. Демек, мезгил менен жарышып, азыркы тенденциядан артта калбай шамдагайлык менен өнүгүп жаткан ОшМУнун орду мен үчүн да өзгөчө. Бул окуу жай алдыга жылып, ийгиликтери жөнүндө сөз болсо, абдан сүйүнөм, ал эми кандайдыр бир көйгөйлөр жаралса, мен да кейип, кыжаалат болом. Бул окуу жайдын жыл сайын өнүгүп, кучагында билим алган студенттердин ийгилик жаратып, коомго салым кошуп жатышы жана анда эмгектенген ынтымактуу жамааттын ишмердүүлүгү өлкөбүздүн билим берүү тармагынын ат көтөрүп, нар төөгө артык жүгүн көтөрүүдө болуп көрбөгөндөй салым кошо алды. Мына ушул өнүгтөн алып караганда эле бир таасирдүү чындык жатат, ал да ОшМУ өнүксө, Кыргызстандын келечеги кең болот!

БИЗДИН УНИВЕРСИТЕТТИН 85 ЖЫЛДЫК МААРАКЕСИ КУТ БОЛСУН ДЕП ЧЫН ЫКЛАСЫМДАН КУТТУК АЙТАМ.

ОшМУнун сыймыктуу бүтүрүүчүсү, ардактуу профессор Дүйшөн ШАМАТОВ

Жакшылык жандаган жылга сереп

Бүгүнкү күндө кесиптик билим берүү жана илимий изилдөө ишмердигиндеги өзүнүн 85 жылдык тарыхы бар Ош мамлекеттик университетинин кесиптик бирлиги – административдик-башкаруу жана профессордук-окутуучулар курамынын кызматкерлери, окуу-көмөкчү персоналдар мүчөсү болушкан республикабыздагы эң ири коомдук уюмдардын бири.

Кесиптик бирлик комитети КРнын “Профсоюздар жөнүндө”, “Жамааттык келишимдер жөнүндө” мыйзамдарынын, Эмгек кодексинин талаптарына ылайык жана Ош мамлекеттик университетинин кесиптик бирлиги менен ректоратынын ортосунда 2023-2026-жылдарга кабыл алынган, Жамааттык Келишимде көрсөтүлгөндөй, эмгек жамаатын укуктук жана социалдык жактан коргоо, эмгекти жана саламаттыкты коргоо кызматкерлердин эсалуусун уюштуруу, спортту колдоо ж.б. иш-чаралары колдоп келе жатабыз. Ар бир жасалган иштерибиз бир жылдык иш-пландын негизинде болду.

Кесиптик бирлик комитетинин жыл бою жасаган иштери жогору бааланып, республикалык көп тармактуу “Жетиген” коомдук журналы тарабынан “Жылдын мыкты профсоюз уюму” диплому менен сыйланганы куттуу окуу жайыбыздын сыйымы болуп калды десем жаңылышпаймын.

Демилгеге дем бердик

Ош шаарындагы кыймыл-таяныч тутумундагы мүмкүнчүлүгү чектелген балдардын ден соолугун калыбына келтирүү борбору 25 жыл мурда түзүлгөн. Борборго Ош, Жалал-Абад жана Баткен облусундагы дарт менен жабыркаган балдар кайрылышат. Мүмкүнчүлүгү чектелген адамдардын эл аралык күнүнө карата ОшМУнун кесиптик бирлик комитетинен 15 000 сом акчалай каражат бөлүнүп берилди.

Окуу жайдын кесиптик бирлик комитети 23-февраль Ата мекенди коргоочулар күнүнө карата бильярд боюнча ОшМУнун биринчилигин өткөрүп, бардык структуралардагы кызматкерлер катышты. Мелдеш 45 жашка чейинки жана 45 жаштан жогорку агайлар ортосунда болду. Жалпы катышуучуларга атайын дасторкон жасалып, сый тамактар тартылды. Кесиптик бирлик комитети тарабынан бильярд өткөрүүгө 110 000 (жүз он миң) сом акчалай бөлүнүп берилген.

Оюндун жыйынтыгында 45 жаштан жогорку окутуучулар арасында:

1-орун: Алмаз Боркулов - Медицина факультетинин окутуучусу;

2-орун: Кенжаев Идирибек - PhD докторантура жана магистратура бөлүмүнүн башчысы;

3-орун: Тимурлан Даминов - Дене тарбия факультетинин улук окутуучусу;

4-орун: Санжарбек Абдыкадыров Бизнес жана менежмент факультетинин доценти;

45 жашка чейинки окутуучулар ортосунда:

1-орун: Кубанычбек уулу Нурсултан – Тарых факультетинин окутуучусу;

2-орун Адилбек Эргешов - Юридика факультетинин окутуучусу

3-орун: Кубаныч Орозбаев - Искусство факультетинин окутуучусу;

4-орун: Мухаммед-Юсуп Айдар уулу Өзгөн медициналык колледжинин окутуучусу ээлешти. Жеңүүчүлөргө кесиптик бирлик комитети тарабынан акчалай сыйлыктар, дипломдор берилди.

"Ырыс алды - ынтымак"

Ош мамлекеттик университетинин ректораты жана кесиптик бирлиги 23-февраль – Ата мекенди коргоочулар күнү жана 8-март – Аялдардын эл аралык майрамына карата ОшМУнун профессордук-окутуучулук жамааты үчүн “Чыйырчык” жайлоосуна эс алуу уюштурду. ОшМУнун 150дөн ашуун кызматкерлери катышкан “Чыйырчык” жайлоосундагы муз тебүү эс алуусун демилгелеп уюштурган окуу жайдын кесиптик бирлиги эс алуучуларга ысык тамак уюштуруп берди. Бул саамалык жыл сайын өткөрүлүп, жамаат ичинде патриоттук духту, ынтымакты, биримдикти чыңдоого өбөлгө түзүп, чоң позитив жаратып келет.

ОшМУнун кесиптик бирлиги 8-март - Аялдардын эл аралык майрамына жана окуу жайда жарыяланган “Сергек жашоо жана ден соолук” жылына карата салтка айланган волейбол мелдешин өткөрүлдү. Майрамдык мелдешке 40 жашка чейинки эжекелерден 15 команда, 40 жаштан жогорку эжекелерден түзүлгөн 11 команда

катышты. Жыйынтыгында 40 жаштан жогорку командалар арасында 1-орунду Индустриалдык-педагогикалык колледжи, 2-орунду Кыргыз филологиясы жана журналистика факультети, 3-орунду Математика жана информациялык технологиялар факультети ээледи.

40 жашка чейинки командалар арасында 1-орунду Дене тарбия факультети, 2-орунду Кыргыз-Кытай факультети, 3-орунду Индустриалдык-педагогикалык колледжи жеңип алышты. Жеңүүчү командаларга жана мыкты оюнчуларга уюштуруучулар тарабынан диплом, кубок, акчалай сыйлыктар берилди. Сыйлыктарды ОшМУнун ректору К.Кожобеков, кесиптик бирликтин төрагасы А.Саттаров тапшырды. Мелдеш профессордук-окутуучулук курамдын ортосундагы достук мамилени чыңдоо, ынтымакты бекемдөө максатында уюштурулду.

Салтка айланган жакшылык

21-март күнү Ош шаарынын борбордук аянтында улуттук майрам – Ноорузга карата майрамдык иш-чаралар өткөрүлдү. Майрамдык салтанатка калаа тургундары жана коноктору, аксакалдар, жаштар катышты. Иш-чаралар борбордук аянтта башталды. Андан соң көргөзмө-жарманке ачылып, анда улуттук тамак-аштын түрлөрү коюлуп, ишкерлер, сүрөтчүлөр жана кол өнөрчүлөр өз буюмдарын тартуулашты. Жарманкеге ОшМУнун профсоюз комитети, окутуучулар, студенттер катышып, майрамга келген шаар тургундарына, конокторго сүмөлөк таратылып, кыргыздын улуттук тамак-аштары тартууланды. Искусство факультетинин студенттери улуттук кийимдердин көргөзмөсүнө катышышты. Иш-чаралар үчүн ОшМУнун кесиптик бирлик комитети тарабынан акчалай жардам берилди.

1-май эмгекчилердин Эл аралык майрамына карата, Ош шаарындагы муниципалдык мекеме- ишканалардын, уюмдардын жана жогорку окуу жайлардын эмгек жамааттарынын жөө жүрүшү болуп өттү. Катышуучулар «Өчпөс от» мемориалдык комплексинен, шаардын борбордук аянты аркылуу С.Ибраимов атындагы Ош улуттук Кыргыз драма театрына чейин жөө басып өтүштү. Иш-чарага 2000ге жакын кызматкер катышты. Эске салсак, Кыргызстанда 1-май Эмгек кодексине ылайык, расмий дем алыш күнү болуп саналат. Эмгекчилердин эл аралык тилектештигинин күнү Совет доорунан бери белгиленип келет. Майрам расмий түрдө алгачкы жолу 1917-жылы белгиленген. Кыргызстанда 1-Май майрамы алгачкы

жолу 1919-жылы Пишпек шаарында өткөн. 1928-жылы РСФСР Элдик Комиссарлар Советинин Борбордук Аткаруу Комитетинин декрети менен 1-2-май эс алуу күндөрү болуп, жөө жүрүш бардык жарандар үчүн салтка айланган. Бүгүнкү күндө майрам катары дүйнөнүн 66 өлкөсүндө белгиленет.

Баатыр энелер - эмгектин да баатыры

Агартуу тармагында үзүрлүү эмгектенүү менен үй-бүлөдө уул-кыздарды татыктуу тарбиялап келе жаткан баатыр энелерди ОшМУнун профсоюз комитети “Энелер күнү” менен куттуктап, акчалай сыйлык жана белектерди тапшырды. Учурда окуу жайда тогуз “Баатыр Эне” эмгектенип келүүдө. Алар бизнес жана менеджмент факультетинин методисти Гүлгаакы Сагымбаева 3 уул, 4 кыздын, кыргыз филологиясы жана журналистика факультетинин лаборанты Аналбу Асанова 7 кыз, 1 уулдун, окутуучу Жыпара Тажибаева 6 кыз, 1 уулдун, окутуучу Нүргүл Сейитбекова 6 кыз, 1 уулдун, дүйнөлүк тилдер жана маданият факультетинин улук окутуучусу Бактыгүл Забаева 7 кыздын, окутуучу Эльмира Самиева 4 кыз, 3 уулдун, педагогика жана психология факультетинин окутуучусу Зайна Бубаева 6 уул, 1 кыздын, юридика факультетинин окутуучусу Асель Акматбекова 6 кыз, 1 уулдун, медициналык клиниканын кызматкери Чынара Гапарова 8 баланын энеси. Ар бир жылдын май айынын үчүнчү жекшембисинде республика аймагында Энелер күнү белгиленип келет.

ОшМУ спортто жылдызы жанды

ОшМУда жарыяланган Сергек жашоо жана ден соолук жылынын алкагында 18-июнь күнү, окуу жайдын педагогика жана психология факультетинин улук окутуучусу Канибек Джанибаев окуу жайдын башкы корпусунан Бишкекти көздөй жөө жолго чыккан болчу. Жөө күлүк Канибек Джанибаев 10 күндүн ичинде Бишкек шаарындагы Ала-Тоо аянтына чейинки аралыкты чуркап өттү. Жөө күлүктү окуу жайдын структура жетекчилери, факультеттин жамааты коштоп чыгып, ак бата берип узатышкан. Жөө күлүктү колдоо максатында жана атайын коштоп жүрүү үчүн чыккан топко, ОшМУнун профсоюз комитети тарабынан акчалай бөлүнүп берилди.

Кыргыз Республикасынын маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлигине караштуу дене тарбия жана спорт боюнча департаментинин алдындагы спорттун олимпиадалык оюн түрлөрү жана спорттук-массалык иш-чараларды өткөрүү боюнча “Жаштык дирекциясы” жана Ош облустук билим, илим кызматкерлеринин кесиптик бирлик комитети тарабынан Ош шаарындагы ЖОЖдор арасында өткөрүлгөн Спартакиадада ОшМУнун кызматкерлери жалпы командалык жыйынтык боюнча I орунду ээлешти.

ОшМУнун жүзгө жакын агай-эжекелери Ысык-Көлдө өтүп жаткан билим берүү мекемелеринин кызматкерлеринин “Ден соолук-2023” спартакиадасына катышты. Жыл сайын өтүүчү иш-чарада спорттун волейбол, футбол, стритбол, шахмат, ордо, стол тенниси, тогуз коргоол түрлөрү боюнча мелдештер орун алды. Волейбол боюнча 40 жашка чейинки кыздар командасы 1-орун, жигиттер командасы 1-орун, футбол боюнча 40 жашка чейинки жигиттер командасы 1-орун, теннис боюнча кыздар командасы 1-орун, жигиттер командасы 2-орунга ээ болду. Ал эми шахмат боюнча кыздар командасы 1-орун, ордо боюнча 2-орун,

Бабур нуру жана Айтматов мурасы

Кыргыз элин ойлогондо улуу жазуучу Чыңгыз Айтматов эске түшөт. Өзбек окурмандарынын арасында анын кайталангыс чыгармаларын сүйүп окубаган адам жок болсо керек. «Ак кеме», «Бетме-бет», «Бото көз», «Биринчи мугалим», «Саманчынын жолу», «Кош бол, Гүлсары», «Жамийла», «Делбирим», «Кылым карытар бир күн» «Кыямат», «Кассандра тамгасы» сыяктуу чыгармаларын кайра-кайра сүйүп орудук. Чыңгыз Айтматовдун дээрлик бардык чыгармалары өзбек тилинде жүз миңдеген нускада басылып чыккан.

Китеп текчесинде залкар жазуучунун китептери турбаган өзбек үйү болбосо керек. Белгилей кетсек, бул китептер азыр латын алфавитинде жаңы өзбек авторунун миндеген нускалары менен күйөрмандарына жетип жатат.

Көзү тирүүсүндө Пиримкул Кадыров, Одил Якубов сыяктуу жазуучуларыбыз менен жакын мамиледе болгон Чыңгыз Айтматов өзбек адабияты менен маданиятынын тарыхын жогору баалаган: «Байыркы өзбек маданиятынын Борбордук Азияга тийгизген таасирин байыркы Византиянын Орусияга тийгизген таасиринен салыштырууга болот» деген сөзү баарыбызды сыймыктандырат.

Илим, адабият, искусство, маданият жана руханият ар түрдүү өлкөлөрдүн ортосундагы достукту чыңдоодо ар дайым маанилүү роль ойноп келген. Өзбек менен кыргыз элдеринин тили, улуттук баалуулуктары, руханий дүйнөсү ар дайым бир туугандай достукта жашап келген. Жогоруда белгилегендей, улуу жазуучулар Чыңгыз Айтматов, Пиримкул Кадыров, Одил Якубов жана башка өзбек жазуучу-акындары менен болгон достук бүгүнкү муундар үчүн чоң сабак. Өзбек жана кыргыз жаштарын акыл-эси, руху, жүрөгү бириктирген ошол мугалимдердин чыгармачылык мурасы! Мына ошентип эки улуу элдин балдарынын мээримдүү жүрөктөрүндөгү байланыштар чыңдалууда.

Кыргыз окумуштууларынын жана жаратмандарынын жетишкендиктерин биз бирдей баалайбыз, ал эми өзбек чыгармачыл адамдарынын, интеллигенциясынын ийгиликтерин бир тууган кыргыз эли да тең бөлүшөт. Демек, Кыргыз Республикасындагы Ош мамлекеттик университетинин дүйнөгө өз кадыр-баркын көрсөтүп, мыктылыгын далилдеп жаткандыгы өзбек интеллигенциясынын жүрөгүндө да сыймыктануу сезимин пайда кылууда.

ОшМУдагы алгачкы таасирлер

2023-жылдын 13-14-июнунда ОшМУда «Журналисттик чеберчилик: эл аралык жана улуттук маселелердин гармониясы» деген темада семинар-тренинг өткөрүлдү. Ага кесиптештердин чакырганына ыраазы болуп, Ошко жөнөдүм. «Достук» чек ара бекетинде ОшМУнун кыргыз филологиясы

жана журналистика факультетинин деканы, филология илимдеринин кандидаты, доцент Нурмамат Турганбаев, журналистика кафедрасынын башчысы Сейил Эргешова, доцент Чынара Абдиева жана башка кесиптештеримдин жаркыраган маанай менен тосуп алышы бул жердин элине болгон сүйүүмдү дагы да арттырды.

Мен басып баратып айланага байкоо салдым. Сүйкүмдүү Ош шаарынын таң калыштуу пейзажы сизди өзүнө тартат. Ошко эзелтеден бери көп элдин көз артканы бекеринен эмес экен...

Республикасынын жогорку окуу жайлары, атап айтканда Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан улуттук университети менен илимий-педагогикалык байланыштарды мындан ары да өнүктүрүү. Албетте, бул асыл максатты көздөй көптөгөн жакшы кадамдар жасалды. ӨзМУ менен ОшМУнун ортосунда тиешелүү меморандумдарга кол коюлду. Бир нече жылдан бери эки университеттин ортосунда студенттерди алмашуу (академиялык мобилдүүлүк программасы) кеңири жолго коюлган. Мындан тышкары профессор-окутуучуларыбыздын илимий

ресурстук борборлордо жигердүү изденип окугандыгына күбө болдум.

Семинарда «Журналисттик чеберчилик: эл аралык жана улуттук маселелердин гармониясы», менин «Журналисттик чыгармачылык мектебим», «ОшМУ жана ӨзМУ – жалпы максаттар жолунда», «ИП жана журналистика», «Имидж жаратуу чеберчилиги», «Чыңгыз Айтматовдун экспозициясы УзМУда» «Агартуу борбору» деген темадагы лекцияларымды кунт коюп уккан студенттер кызыккан суроолоруна кыскача жооп алышты.

ОшМУнун студенттери жана жаш илимий кызматкерлери менен эркин жана ачык баарлашканыбыз жүрөгүмдө сакталып калды. Өз алдынча пикири бар студенттер Кыргызстан менен Өзбекстан Республикасынын ЖОЖдорунун өз ара кызматташтык мамилелерине жана келечегине чоң кызыгуу жана үмүт менен карашы бекеринен эмес. Алар өзбек жана кыргыз илимпоздору, интеллигенция өкүлдөрү өткөн кылымдарда тыгыз кызматташып, анын натыйжасында көптөгөн жетишкендиктерге жетишкенин терең түшүнүшөт. Эки өлкөнүн бир туугандык жана достук байланыштары элибиздин талабына канчалык эффективдүү кызмат кылып жаткандыгы тууралуу ӨзМУда бир нече ай билим алган кыргызстандык студенттердин пикирлери мактоого татыктуу.

Кесипкөй журналистке муктаждык бар

Мирзо Улугбек атындагы Өзбекстан Улуттук университети жана Журналисттер союзу менен биргеликте бир катар иш-чаралар өткөрүлөт. «Улуттук журналистика: салттын, теориянын жана практиканын гармониясы» аттуу кезектеги тегерек столго 2023-жылдын 24-25-ноябрь күндөрү ОшМУнун кыргыз филологиясы факультетинин деканы Нурмамат Турганбаев менен журналистика кафедрасынын доценти Чынара Абдиева да катышты.

Нурмамат Турганбаев ОшМУ менен ӨзМУ журналист-кадрларды даярдоодо тыгыз кызматташып жатканын баса белгилеп, бүгүнкү күндө жалпы маалымат мейкиндигинде кыргыз-өзбек интеллигенциясынын дагы тыгыз иштеши керектигине өзгөчө көңүл бурду. Жалпы максаттарга жетишүү үчүн биздин күч-аракеттерибиз бардыгыбызга бирдей пайда алып келе тургандыгы айтылды.

Тегерек столдо баардык тармактар сыяктуу эле журналистиканын өнүгүүсү түздөн-түз кадрдык потенциалга көз каранды экени, азыркы тез өнүгүп жаткан мезгилде ар тараптан кесипкөй журналист кадрларга муктаждык жаралып жатканы айтылды. Журналистиканы окуткан жогорку окуу жайларында илимий потенциалдын көрсөткүчтөрү жогорулап

(уландысы 7-бетте)

Жетилген илимпоз, акылман жетекчи

ОшМУнун ректору Кудайберди Кожобековдун катышуусунда бир топ профессор-окутуучулар менен болгон маегибиз абдан маңыздуу болду. Момун, ак ниет адам Кудайберди Кожобеков жетилген илимпоз, акылман жетекчи. Анын асыл максаттарынын бири бир тууган Өзбекстан

кызматташтыгы ырааттуу уланууда.

Нурмамат Турганбаевдин кандидаттык иши кыргыз жана өзбек тилинин салыштырма грамматикасы боюнча экен. Орток түрк тилибиздин эки куймасы болгон кыргыз жана өзбек тилдери боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзгөн окумуштууга аябагандай ичим жылыды.

Кыргызстандык кесиптештер бизди университеттин ишмердүүлүгү менен жакындан тааныштырышты. ОшМУ бир нече ондогон жылдар бою илимий мектептери, азыркы заманбап имараттары жана керектүү жабдуулары, илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү үчүн адистештирилген лабораториялары менен мактаньп келет. Бул жогорку окуу жайда жергиликтүү кадрлар менен катар көптөгөн чет элдик изилдөөчүлөр алардын илимий иштерине колдоо көрсөтүштү. ОшМУ дүйнөдөгү эң натыйжалуу университеттердин бири катары жогорку кадыр-баркка ээ болду.

Көңүл жылыткан студенттер

ОшМУнун студенттеринин адеби, руханий дүйнөсү, кийинүү маданияты, мугалимдерине болгон урмат-сыйы көңүлдү бурат. Аудиториянын маданиятын сактап, студенттер сылык китеп окуп, маалыматтык

(башы 3-бетте)

1982-жылы “Илим” басмасынан жарык көргөн “Манас” эпосундагы эрдиктин мотивдери” аттуу монографиясы. Эгер шум ажал Акбарали Сыдыковду арабыздан эрте алып кетпесе, Манас ата жөнүндө мындан да барандуу иш жасап, мындан да салмактуу ойлорду айтпайт беле да, жазбайт беле!

Анан калса ал киши сүрөт тартып, ыр жазчу. Бир жолу Жамийла эже менен үйүнө барсам, агайдын агындыдан жасаган ар кандай жан жаныбарлардын фигураларын, жаратылыштын көрүнүштөрүн көрүп аябай таң калгам. Агайдын бул өнөрү да бар эле. Мага өтө жаккан мүнөзү ошондой талант ээси, илимпоз, акын, сүрөтчү, шахматчы, комузчу болгон менен өтө жөнөкөйлүгү, бой көтөрбөгөндүгү суктандырчу. Азыр андай касиеттерге ээ болгон кээ бир адамдар эмес, жөн эле илимдин кандидаты болгон адамдар көк менен басып, жерди карасамбы, же карабасамбы, андан түшсөмбү же түшпөсөмбү деп, өзү туулуп эле асмандан түшө калгансып, пайгамбар сыйлаган устатын адам катары санабаган “шакирттерди” азыр чекеден кездештирип жатабыз. Көрсө менин кафедрамдагы устаттарым - чыныгы сөөгү таза, акылы тунук, адамгерчилиги бийик, улуу адамдар болгон экен, асылдарым!

(Оңдо Пайзылда аке, солдо Акбар аке)

Мен Кыргыз-Өзбек Университетине кафедра башчы болуп кеткен 2001-жылдары филология илимдеринин кандидаты, доцент Пайзылда Ирисов кафедра башчы болуп эмгектенди. Пайзылда аке өтө жүрөгү назик, бирөөгө үнүн катуу чыгарбаган, комиктик мүнөзү бар, ички дүйнөсү, руханий байлыгы кенен, адеп-ахлагы жогору адам болчу. Кичине бир нерсе жазсам ошол кишиге биринчи окутаар элем. Илимий жаатта көп сабагын алгам. Ал кишинин дагы бир артыкчылыгы орусчаны жакшы билгендиктен, көп илимпоздордун диссертациясын, орусча жарык көрө турган эмгектерин редакциялайт эле. Фрунзеден бери келип редакциялатып кеткендерин көп эле көргөм. Өтө эрудициясы жогору инсан болчу. Үй-бүлөгө күйүмдүүлүгү жагынан ага эч ким жетпейт болуш керек. Өтө боорукер жан эле. Аялына жасаган мамилесин карап туруп кээде ал кишини Асанкайгыга окшоштурсам, кээде өзгөчө боорукерлигине таң калып суктанчумун. Ал киши өзгөчө жан эле. Андай адамдар азыр чанда бир жаралса керек деп ойлойм.

Филология илимдеринин кандидаты, доцент Бекмурза Абдурашитов деген окутуучубуз жаш болгон менен чыгаан, табигый талантка эгедер, тубаса философ, теориялык жактан күчтүү адабиятчы эле.

Биздин адабиятты кошпогондо, орус, батыш, чыгыш адабиятын семичке чаккандай талдаар эле. Студенттер менен тез тил табышып, алар менен жакшы мамиледе болуучу. Билгенин студенттерден аячу эмес. Мүнөзүндөгү дагы бир жакшы касиети, чындыкты бетке айткан, адилетүүлүгү менен да айырмаланчу. Кафедранын отурумундагы талаш-тартыштардын адилетсиз чечилбешинде көп роль ойночу. Ошондуктан кафедра мүчөлөрү анын пикири менен көп мезгилде эсептешчү. Дагы бир өзгөчөлүгү, биз кээде окубай калган кечээки газетага чыккан материалдардын баарын эртең менен келген Бекмурзадан угаар элек. Өзүнчө эле жаңылыктар дүйнөсү болчу. Өмүрү кыска экен, эрте өтүп кетти. Жаны жаннатта болсун, алтын инимдин.

Кийинчерээк кафедрага орус адабиятчы Кайры Жээналиев келип кошулган. Ал адамдын жан дүйнөсү поэзия ыргактары менен мелт-калт болчу. Ооба, анын жан дүйнөсүн тынч койбогон поэзия, жөнөкөй бирок ички дүйнөсүндө оргуп ташкан анын толкунунун күчү менен бирде шайыр, бирде түнт Кайры аке, эл катары күн кечирип жүрөөр эле. Ошондон уламбы, кээ күнү кафедрага келгенде эшикти ачып-ачпай туруп эртең менен Грузин радиосунан берген анекдотторду айтып бизди күлдүрсө, кээде: “карындашым, бүгүн не дүйнө караңгылыкка сүңгүп кеткенби?” деп калаар эле. Көрсө, анын туюмуна берилген поэзиянын алтын саптарынын көңүлүнө толгону дилине келгенде шайыр болуп, поэзиянын дил кайрыктары жан дүйнөсүнө бүлүк салбай калган күнү тигинтип дүйнө ага караңгы болчу окшобойбу...

Ошол кезде ал кишинин поэзиянын көз кайкыган мейкининде сайран куруп жүргөнүн ал кезде кайдан билдик. Көрсө поэзияга жан дүйнөсүн арнаган адамдар үчүн бул жашоо таптакыр башкача окшобойбу. Анткени поэзия кандай сыйкырлуу болсо, акындын ички керемет күчү да ошондой болооруна агайдын ырлар жыйнагын өлгөндөн кийин окуганда гана минтип ишенип отурам. Ар бир жазган ыр сабы окурманды өзүнө жипсиз байлап алган керемет, сыйкыр экен. Бирок ал кол жазмалары жарык көрдүбү же жокпу билбейм. Укмуш жан болчу.

Мен ушундай кайталангыс инсандар менен бирге 21 жыл бир кафедрада иштедим. Жашоо, билим, практика, илим жаатында көп тажрыйба алдым. Анын натыйжасы менин илимдеги жетишкендигим экендигине шек санабаймын. Ошондуктан бул кайталангыс инсандар мени окутуу билим беришпесе да, чыныгы адамдык жашоо, илимге келгениме устаттарым катары чоң роль ойношту. Ошондуктан качандыр бир кезде жапжаш куракта эшигин аттаган кыргыз адабияты кафедрасы мен үчүн сүйүктүү жана ыйык кафедра! Көбүнүн көзү өтсө да, алар мен үчүн эч нерсеге тенебей турган баа жеткис инсандар катары жүрөгүмдүн түпкүрүндө кала берет!

Бүшарипа Үкүева,
ОшМУнун профессору, Кыргызстан
журналисттер союзунун жана Улуттук
Жазуучулар союзунун мүчөсү, Ч.Айтматов
атындагы Эл аралык Академиянын
академиги, Россиянын табигый илимдер
академиясынын академиги, педагогика
илимдеринин доктору

Көңүл айтабыз

Кыргыз маданияты, билим берүүсү оор жоготууга учурады. Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, педагогика илимдеринин кандидаты, профессор Букарбай Иметов 73 жаш курагында күтүүсүздөн дүйнөдөн кайтты.

Букарбай Иметов Ош мамлекеттик педагогикалык институтунун (азыркы ОшМУнун) музыкалык педагогикалык факультетин аяктагандан кийин, ушул кезге чейин окуу жайда лаборант, окутуучу, доцент, кафедра башчы, декан, ОшМУнун тарбия иштери боюнча проректору, университеттин профсоюз комитетинин төрагасы кызматтарын аркалап, университеттин өсүп-өнүгүүсүндө опол тоодой эмгектерди жасаган. Учурда Искусство факультетинин музыкалык тарбиялоонун усулу, теориясы жана хорду дирижерлөө кафедрасында эмгектенип, окутуучуларга, студенттерге улуу устат катары насаат кебин айтып, жол көрсөтүп устаттык улуу жолду улап келе жаткан.

ОшМУ менен тагдырлаш болуп 50 жылдан ашуун өмүрүн окуу жайга арнаган профессор Букарбай Иметов «Кыргыз музыкасынын тарыхы», «Манас жана музыка» предметтеринин программасын түзүп, басмадан чыгарган, 30дан ашуун илимий макалалардын автору. Жалпы билим берүүчү мектептер үчүн 4-класстын «Музыка» окуу китебин түзүп, басмага сунуштаган. "Сендейди биз кайдан гана табабыз", "Тамаша", "Кыргыз – Атам" аттуу илимий популярдуу, сатиралык жана адабий көркөм китептерди жазган. "Ырыспай" аттуу 6 томдук китептин авторлорунун бири.

Устат агайыбыздын жаркын элеси аны менен бирге иштеген кесиптештеринин, окуткан студенттеринин, окуучуларынын жүрөгүндө түбөлүккө сакталат.

Букарбай Иметов агайдын дүйнөдөн кайтканына байланыштуу үй-бүлөсүнө, жакын туугандарына терең көңүл айтуу менен аза кайгысын тең бөлүшөбүз.

ОшМУнун ректораты,
Кесиптик кошуну,
профессордук-окутуучулук
жамааты,
студенттер

Ал эми Дүйшөнбай аке өтө жөнөкөй, көбүнчө сөздөрдү бурмалап айтып күлдүргөн, сылыктыгы, билимдүүлүгү, бирөөнүн көңүлүн калтырбаган сыпайыгерчилиги, уюштуруучулук жагы менен башкалардан өзгөчөлөнгөн жан эле. Аке кафедра башчы болуп турган эки мөөнөттө тең кафедра дайым пединститутта башкы орунда тураар эле. Өзү бир мөөнөт жетектеп иштеп, кийин Бекмурзага өткөрүп берген, факультеттеги Ж.Бөкөнбаев атындагы адабий ийрим өтө күчтүү эле. Анын натыйжасы катары ошо кезде факультетке таанылып, ырлары басма сөз беттерине жарыяланган бир топ акын, кыз жигиттердин чыгармалар жыйнагы жарык көргөн. Фестивалдардын жеңүүчүлөрү болушкан. Ошолордун бири кыргызга аты таанымал Атантай Акбаров.

Уюштуруучулук жагынан да көзөмөл жан болуучу. Ар бирибизге аткара турган ишибизди так айтып, аны так аткарууну талап кылчу. Ошондой иш чарабыздын бири жаңы коом башталгандагы биринчи Нооруз майрамы.

(Солдо: Туратов Дүйшөнбай аке, мен, Жусупакматов Лютфила аке. Студентка Леонара Ниязбекова, Жороев Ташболот)

Эгер берген тапшырманы убагында так аткара албай турган болсок, кейип-кепчип бизге жаман сөз айтпай: "Ушул да болчу беле" деп коер эле. Бизге ошол сөзү эле жетээрбизге жетчү. Шахмат дегенде ичкен ашын жерге койчу. Деги биздин агайлардын баары эле шахматист болушчу. Кээде түнү калып кеткен учурлары да болчу. Анда Кален эже (Дүйшөнбай агайдын аялы) мага чалып: "акең кайда жүрөт?" деп калаар эле. Эртең менен барсаң столго башын коюп уктап жаткан болоор эле. Бирок сабакты калтыруу, же кечигүү деген нерсе жок болуучу.

Оморкулов Куттубек аке бир мөөнөт иштеди. Бул кишинин да жетекчи катары кафедра мүчөлөрүнүн көңүлүн калтырып чеки сүйлөгөнүн уккан жокмун. Улуулук сөзүн айтып, билгенин "мындай жасоо керек" деп берген насааттарын көп алдым. Куттубек акеден кийин Токтош Танаев беш жыл кафедра башчы болуп иштеди. Бул киши эмоционалдуу болгон менен ички дүйнөсүндө кири жок адам эле. Агайдын жардамы менен ошол кезде фольклордук практикада жыйналган материалдардын фонду түзүлгөн. Ошол материалдардан алып Г. Жутанова экөөбүз "Уламыш, легендаларды" ошондо чыгарганбыз.

АК САКАЛДЫН КЕҢЕШТЕРИ

Улум, кээ бир адамдар таң атканда төрөлүп, шам азаны менен кошо көз жумушат. Кээде сен аларга муктаж болгондо сенин жаныңда болбошу мүмкүн.

Күчтүүсүң, акылдуусуң, эстүүсүң, бирок бул нерселерди кай жерде, кантип колдонушту билбесең таңкы жел сымал учуп жок болосуң.

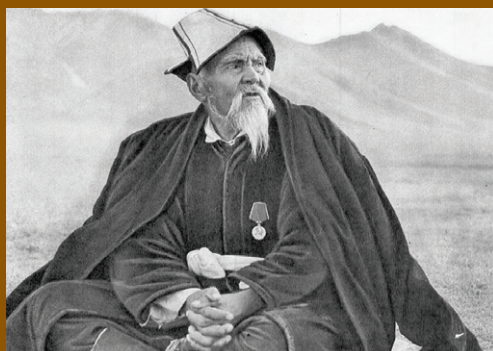
Дайыма сабырдуу, мээримдүү жана эрктүү бол. Болбосо ачууң менен напсиң биригип акылыңды жеңип коёт.

Сен бул жашоодогу бардык ачылбаган, билинбеген жана көрүнбөгөн сырлардын эшигин адамдык мыкты сапаттарың жана өжөрлүгүң менен гана ача аласың.

Ата-энеңе сый урмат көрсөт, береке улуулар менен бирге болот.

Бул дүйнөдө ишеничинди жоготсоң чөлдө соолуп калган жапжашыл бүчүрлүү чынарга айланасың.

Сөзүң даана, так, түшүнүктүү болсун. Бардык сөздү өзүңө тиешелүү кабыл ала бербе.

Сый-урмат көргөн жериңе бат-бат баруудан узак бол. Себеби, сый менен сүйүү азайып, баркың төмөндөп кетет.

Үч кишиге бооруң оорусун: Сабатсыздардын арасында калган аалымга, бай болуп жүрүп, жакырланган адамга жана кадыр-барктуу болуп туруп, аброюн жоготкон адамга.

Унутпа, жогоруда жайгашкандар төмөн жактагыдай коопсуздукка ээ эмес.

Чындык сен тарапта турганда күрөшүүдөн коркпо.

АЧУУҢ САБЫРЫҢДЫ ЖЕҢЕТ

Акылыңа ишенип “ката кылбайм” дебем, билбеген нерселериң дагы деле көп.

Мен эч ким менен катташпайм, мамиле кылбайм, бардыгың көргөн-билген адаммын дебем. Сенин али тааныбаган адамың, билбеген абалың көп.

Кашыктап чогулткан акылыңа жана

бай тажрыйбаңа сабырдуу жана аяр мамиле жаса.

Сабырыңа да ишенбе, себеби сенин да ачууң келгенде этияттык кушу башыңдан алыс учуп, сабырың кетет. Ачууң келгенде оозундан чыккан сөздөрүңдүн адептүү, илимдүү күчү жоголуп, коркуу, уялуу сезимдеринен ат чабым алыстап кетесиң.

Эгер айдоочу болсоң, “Мен бардык эрежелерге баш ийген тажрыйбалуу айдоочумун”, - деп айтпа. Себеби, сапарга чыкканыңда жол эрежелерге баш ийбеген, же унаасы бузук айдоочулар да кездешет. Өзүңдүн бара жаткан туура жолунда бузук, же жол эрежесин бузган машина көрсөң, ага жол берүүгө аракет кыл. “Меники туура” деп көгөрбө! Себеби, кырсыктан эрежени бузган да, бузбаган да азап тартат.

Нафжат Жаналы

ЭҢ МЫКТЫСЫ СЕН БОЛ

Тоо чокусунда көйкөлкөн карагай боло албасаң, коктуга өскөн арча болуп, терелди жыпар жытың менен шаңга бөлөй бил.

Чынар боло албасаң, бадал бол. Бадал боло албасаң жөнөкөй гана жол боюнда өскөн чөп болуп, айланага көркөм түс тартуула.

Аңкыган жыпар жыттуу гүл боло албасаң, балыр бол. Бирок, балырлардын эң мыктысы сен бол.

Капитан боло албасаң, катардагы аскер бол, бирок аскерлердин эң мыктысы сен бол.

Баарыбыздын аткара турган жумуштарыбыз бар. Жумушубуздун чоң, же кичине болгону маанилүү эмес, көңүлүбүзгө жакын болгону маанилүү.

Кең көчө бол, боло албасаң, бир таман жол бол.

Күндөй жаркылдай албасаң, жылдыз бол.

Кеп жеңүү, же жеңилүүдө эмес. Чоң, же кичине жумуш аткарууда да эмес.

Ким болсоң да, ошонун эң мыктысы болууга ар дайым аракет жаса.

Даулас Маллач (Douglas Mallach)

АЛАР ЖЕҢИШТИ. БИРОК КАНТИП?

Бир нече жыл мурун Сеотл шаарында өзгөчө олимпиада өтүп калды. Физикалык жана менталдык жактан чектелген он оюнчу 100 метр аралыкка чуркоо үчүн катарга тизилишти. Баштоо үчүн команда берилген соң бардыгы биргеликте аракетке келишти. Алардын бардыгы бирдей чуркай алышпаса да, арасында чын эле жеңишке жетүү үчүн мелдешкендер да бар эле.

Жарыш башталган соң арасынан бир оюнчу бутуна чалынып, жыгылып ыйлай баштады. Калган тогуз оюнчу анын ыйлаганын угуп, жайлап аркага кайрылып келишти. Оюнчулардын ичинен даун сендрому менен ооруган кичинекей кыз ийилип, жыгылып түшкөн баланын жаратын өөп, “бул айыгып кетүүсүңө жардам берет” деди. Андан соң тогуз оюнчу тең кучакташып, финишке бирге келишти. Стадионго чогулган жык-жыйма эл ордуна тике турду да, “күлүктөрдүн” эрдигине суктанып, көпкө чейин кол чаап турушту.

Сиз бирөөгө жакшылык кылуу үчүн жолуңуздан кайрылып келдиңизби?

Мүдүрүлүп басып бараткан алсыз бирөөнү жетеледиңиз беле? Ал жердин тургундары дале болсо бул окуяны аңыз кылып айтып жүрүшөт экен. Жашоодо жеке жеңишибизге караганда дагы да маанилүү болгон нерсе – башкалардын жүрөгүнө кубаныч тартуулоо турбайбы. Башка бирөөгө жардам берүү менен анын жүзүн сүйүнтүү чыныгы жеңиш болуп саналат экен...

Өзгөрүүнү өзүңдөн башта!

Кең пикирлүү (кругозору кең) киши болгунуз келеби, анда төмөнкү кеңештерге көңүл буруңуз:

1. Ар кандай көз караштагы адамдар менен сүйлөшүңүз.

Кругозорубуздун тардыгы коомдогу жүрүм-турумуздан байкалышы мүмкүн. Эгерде диалогдо бир нече сөздү киргизбей туруп, маектешибизди уга албасак, анда бардыгына – классташтарга, ата-энелерге, кошуналарга, кесиптештерге эмоционалдык мамиле кылуу жактан жакындашыбыз кыйын болот. Ошондуктан тажрыйбасы, билими, бизден жогору болгон адамдар менен көбүрөөк баарлашыңыз. Эгерде сизде башканы уга билүү жөндөмү болсо, кызыкчылыгы ар кандай адамдар менен баарлашууга аракет кылыңыз.

2. Подкасттарды (ютубтан) угунуз.

Китептерге убакыт табуу барган сайын кыйындап баратат. Аудиокитептер да дайыма эле оңой боло бербейт: угуп жатканда биз көп учурда алаксып, окуянын жибин жоготуп алабыз. Подкасттар күнүмдүк окууга жакшы альтернатива боло алат: сиз өзүңүзгө көбүрөөк резонанс жараткан, кызыккан темаларды тандай аласыз, ошондой эле подкасттардын убактысын карап, окууңузга зыян келтирбестен аягына чейин уга тургандарды гана тандай аласыз.

-Телескоп каналы

-Жаратман каналы

-Накта подкаст каналы

-Насаат Медиа

-Маргулан Сейсембай

-Александр Соколовский

3. Саякаттоо.

Кээ бир учурда айланабыздагы адамдар да бизге мотивация бере албай калат. Башка өлкөгө саякаттоо 40 китеп окуганга барабар. Башка өлкөгө чыксак, ой-жүгүртөбүз, жаңы нерсе үйрөнөбүз, экскурсия кылабыз, адамдар менен баарлашабыз. Атайын чет өлкөгө чыгуунун кереги жок. Кээде жөн эле бир күнгө айлана-чөйрөнү өзгөртүү жетиштүү болот. Бир облустан экинчи облуска барсаңыз болот. Айылда бийик жерге чыгып элдин жашоосуна ой жүгүртүү деле жетиштүү.

4. Социалдык тармактарда пайдалуу баракчаларга жазылуу.

Социалдык тармактардан толугу менен баш тартуу аракети дээрлик кыйын. Алдыңыздан чыккан адамга катталып, алардын күнүмдүк жашоосун көрүп отурбастан, сизге билим, пайдалуу жөндөм, керектүү маалымат, басып өткөн тарыхты, жашообузду өзгөртө турган баракчаларга жазылыңыз.

5. Китеп окуу.

Китеп окуу десе эле мода кууп окуй бербестен, ким кайсыл китепти окуса ээрчип окубай, сизге керектүү китептерди окуңуз.

Кесибизге тиешелүү. Мугалим болсоңуз (физика, психология, педагогика, методика ж.б.).

Сиздеги көйгөйдү чече турган китеп окуңуз. Окуган китеп сиздин көйгөйүңүздү чечип берсин. М: эрте туруу, акчаны колдонуу, мамиле кылуу, арыктоо, эс-тутумду жакшыртуу ж.б.

Кызыгууңузга жараша каалаган китепти окуңуз. Мотивация, адабият, детектив ж.б.